

Erməni terror təşkilatı – ASALA

Terrorizmdən siyasi - ideoloji məqsədlərin həyata keçməsi naminə istifadə edilməsi 1970-80-cı illərdə xüsusilə fəallaşdı. Bu işdə öz niyyətlərini həyata keçirilməsi üçün aktiv sürətdə 1970-80-cı illərdə fəaliyyət arealını genişləndirən erməni terror təşkilatları istifadə etməyə başladı. Onlar beynəlxalq ziddiyyətlərdən SSRİ-ABŞ qarşılıqlı rəqabətindən istifadə edərək özlərinin strateji məqsədləri olan "Böyük Ermənistan" mifinin reallaşması üçün faydalanmaq niyyətində idilər. Erməni terror təşkilatlarının təhlükə yaradacağı ilk hədəf Türkiyə diplomatları və iş adamları idi. Türkiyə cəmiyyətini stress halında saxlamaqla ermənilər Türkiyə dövlətini "1915-cı il soyqırımını" tanımağa vadar etmək istəyir, bununla duya ki, Şərqi Anadolu torpaqlarında dövlət yaratmağa tarixi hüquqlarını olduqlarını beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırmaq istəyirdilər. Bu illərdə də erməni terrorizmini təşkilatlandıran, ona hər cür maddi, mə'nəvi, psixoloji dəstək verən, terror aktlarını həyata keçirmək üçün terror qrupları yaradan Daşnak və Hınçaq terror təşkilatları olmuşdur.

Amerikanın Massachsetts ştatında fəaliyyət göstərən "Zoryan Çağdaş Erməni Araşdırmaları İnstitutu" nun rəhbəri və "Armenian Review" qəzetinin yazı işləri üzrə müdürü Gerard İ.Libaridyan 1970-80-ci illər yeni erməni terrorizmi dövrünü belə şərh edir; "Türk dövlətinin və dünyanın böyük dövlətlərinin 60 il sürən sülh uğrunda səylərdən sonra belə, ermənilərin duyğularını qəbul etmə yönündəki istəksizliyi yeni bir terrozim dövrünün açılmasıyla nəticələnmişdir".

Adı çəkilən dövrdə digər erməni terror təşkilatlarından öz fəallığı ilə seçilən "Ermənistanın azadlığı uğrunda Qizli Erməni Ordusu" - qısaca desək ASALA olmuşdur. Hınçaq terror təşkilatının məqsədləri, siyasəti, hədəfləri incələndiyində ASALA-nın Hınçaqlağın bir terror qrupu, "hərbi aparatı" olduğu qənaətinə gəlmək olar. Lakin bu dövrdə törətdiyi terror aktlarını öz üzərinə götürən ASALA dünyada yeni bir terror təşkilatı kimi tanınmağa başladı. Ümumiyyətlə ASALA-ya olan dəstəyin əsasən üç istiqamətdən - 1) Sovetlər - Şərqi blok və Sosialist ölkələri, 2) Türkiyəyə qarşı münasibətləri kəskin olan Suriya və Yunanıstan, 3) Erməni kilsələri, kommunist partiyaları və Hınçaq terror təşkilatından gəldiyinə baxmayaraq Qərbi ölkələrində və ABŞ-da fəaliyyət göstərən erməni diasporu da ASALA-ya hər cür maddi və mə'nəvi yardım göstərirdi. Bu isə onu sübut edir ki, ermənilər üçün əsas məqsədlərinin həyata keçməsi naminə hansı siyasi meylə mənsub olmasının elə bir böyük əhəmiyyəti yox idi.

ASALA terror təşkilatı 1975-ci il, 20yanvar tarixində Livanda Fələstin Azadlıq təşkilatının üzvü və “mücahid “adını daşıyan Aqop Aqopyan tərəfindən yaradılmışdır . Aqop Aqopyanın olmadığı təqdirdə təşkilata rəhbərliyi öz üzərinə götürə biləcək şəxs və terror aktlarının hazırlanmasına bilavasitə rəhbərlik edən isə Aqop Tarakçıyan idi.Təşkilat livanda yerləşən “Mərkəzi Komitə”dən idarə olunur və bu komitəyə tabe siyasi komitə, maliyyə komitəsi, propaqanda və yayın komitəsi, hərbi komitə fəaliyyət göstərirdi .

1981-ci ilin sonunda açıqladığı “siyasi proqramı” na görə təşkilatın məqsədi "Demokratik, sosialist və inqilabi bir hökumətin rəhbərliyi altında birləşmiş bir Ermənistan qurmaq"dır. Siyasi proqramda düşmənlər iki qrupda qruplaşdırılır. Birinci qrupa ASALA-ya qarşı olan , onun fikirlərini qəbul etməyən ermənilər(daşnaqlar da bura aiddir); ikinci qrupa isə “beynəlxalq imperializmindəstəklədiyi türk imperializmi" daxildir.ASALA-nın təməl strategiyasına görə dünyadakı bütün erməni hərəkətlərini bir nöqtədə (Livanda) toplamaq buradan idarə etməkdir lazımdır. Beləliklə bütün ermənilər ASALA ətrafında birləşərək “ASALA xalq hərəkətinə“ başlamalı, və bir güc birliyi yaradılmalı idi . Strategiyanın ikinci pilləsində sosialist ölkələrin yardımıyla terroru yaymaqla yeni bir savaş dövrünə başlamalı idilər.

1979-cu ildə (3-6 sentyabr) “I Dünya Erməni təşkilatlar konqresi"n də (Parisdə) terror təşkilatları arasında ittifaqlar başlandı və ASALA-ya yeni üzvlər daxil olmaqla təşkilat dahada gücləndi .Bunların içərisində ən fəalları Aleks Yenikomsıyan və Monte Melkonyan idi . 1981-ci ildə bir çox terror aktları məhz bu qurup vasitəsilə həyata keçirilmişdir. Fransadakı “Yeni Erməni Dirəniş təşkilatı“ nın , Kanadadakı “Azad Hay“ və İngiltərədəki “Qaitzer“ quruplarının ASALA -ya birləşməsi təşkilatı daha da gücləndirmiş və onun fəaliyyət arealının dahada genişləndirmişdir.

ASALA-nın əsas hərbi təlim bazaları Livanda-Bekaa və Zeli vadilərində yerləşir, Türk diplomatlarına qarşı silahlı hücumların və teror aktının əksəriyyəti Fransada həyata keçirilirdi. Ümumiyyətlə 1970-ci illərdən bu günə qədər təşkilat öz fəaliyyətini Yunanıstanda, Cənubi Kiprdə, Suriyda, İranda, Kanadada, Ermənistanda və işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarında - Dağlıq Qarabağda davam etdirir.

İsrail dövləti tərəfindən 1983-cu ildə Livanın işğal edilməsi ilə ASALA Livandakı üç təlim düşərgəsini itirmiş və bundan sonra Fələstin terror təşkilatlarının rəhbərləri ilə ASALA rəhbərləri arasındakı ziddiyyətlər həmçinin ASALA daxilindəki ixtilaflar təşkilatın zəiflənməsinə səbəb oldu. 1983-cü il avqust ayında təşkilatın nüfuzlu rəhbərlərindən biri Monte Melkonyan ASALA -dan ayrıldığını bildirmiş, sentyabr ayında (1983) Fransada ASALA-MKA (ASALA-inqilabi hərəkəti) adlı təşkilat yaratdığını açıqlamışdır. 1988-ci ildə 28 apreldə ASALA lideri Aqop Aqopyan öz rəqibləri Monte Melkonyan və Arar

Toraryanın adamları tərəfindən Afinada öldürülmüşdür. Melkonyanın isə 1993-cü ildə Dağlıq Qarabağda Azərbaycanlılarla döyüşdə öldürüldüyü haqqda məlumat yayılıb. 1988-ci ildən ASALA rəsmi şəkildə üç yerə parçalandı: ASALA-MR (inqilabi hərəkət), ASALA-PMNA (xaql hərəkəti) və SASSOON. 1991-ci ildə Budapeştdə Türk səfirinə qarşı törədilmiş terror aktının məhz SASSOON öz üzərinə götürmüşdü. ASALA PMLA-nın Yunanıstanın Egina adasında bir gizli hərbi bazası olduğu burada PKK təşkilatının üzvlərinə də hərbi təlim keçirildiyi və bu təlimin Yunan generalı Matafias tərəfindən şəxsən verildiyi məlum olmuşdur. Ümumiyyətlə yalnız 1975-1984-ci illərdə ASALA tərəfindən müxtəlif ölkələrdə 42 Türk diplomatı qətilə yetirilmişdir.

ASALA-nın əsas mətbuat orqanı "Hayastan", bundan başqa "Hay-Baykar", "Armeniya" və Londonda nəşr olunan "Qaytzer" adlı jurnalların yayınlandığı məlumdur. Təşkilatın ilk radio yayının isə 1981-ci ildə Beyrutda başlamışdır, gündə bir saatlıq "Livan ermənilərin səsi" adlı proqram yayınırdı.

ASALA-PKK əməkdaşlığının təməlləri birlikdə siyasi və hərbi təlim aldıkları Fələstin düşərgələrindən, Bekaa və Zeli düşərgələrindən başlayır. İlk ortaq toplantı 1979-cü ildə Livanın Sayda kəndində keçirilmiş və birgə bəyənəmə imzalanmışdır. PKK 21-28 aprel 1980-cı il tarixini "qızıl həftə" elan etmiş və 24 aprel tarixini sözdə ermənilərin qətləmə günü olaraq anaraq və toplantılar keçirmişlər. Bundan sonra 1987-ci ildə PKK ilə Ermənilər arasında anlaşma, 1993-cü il 4 iyunda Qərbi Beyrutda PKK terror təşkilatının mərkəzində ASALA və PKK mənsublarının birgə keçirdiyi toplantı hər iki təşkilat arasında əlaqələri genişləndirilmiş, Türklərə qarşı mübarizənin gücləndirmişdir. PKK lideri Abdullah Öcalanın Erməni Yazıçıları Birliyinə "Böyük Ermənistan haqqındakı fikirlərinə görə" fəxri üzv seçilməsi, 1998-ci il seçkilərində Ermənistanda hakimiyyətə gələn Dağlıq Qarabağda erməni terrorçularına rəhbərlik etmiş Robert Koçaryana Abdullah Öcalanın təbrik teleqramı göndərməsi, 1998-ci ildə Türk Silahlı Qüvvələrinin PKK terror təşkilatına qarşı keçirdiyi uğurlu əməliyyatlardan sonra Abdullah Öcalanın Ermənistandan təşkilat üçün ərazi istəməsi və PKK liderinin Ermənistan Dövlət rəsmiləri ilə sıx əlaqələqi Ermənistan-PKK əməkdaşlığının hansı səviyyədə olduğundan xəbər verir. Ermənistanda "Reya Taze" və "Bota Redaksion" adlı qəzetlərin PKK nəzarəti altında çıxdığı və bu qəzetlərdə PKK terror təşkilatının təbliğ olunduğu da məlumdur.

2002-ci ildə 25-26 iyunda Fransanın Strazburq şəhərində keçirilən AŞ PA-nın növbəti sessiyasında Azərbaycanın nümayəndə heyətinin hazırladığı "Ermənistan işğal olunan ərazilərdən terrorçu istehsalı çn istifadə edir və Ermənistan terroru dövlət səviyyəsində dəstəkləyən ölkədir" adlı sənəddə Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərində ASALA və

digər erməni terror təşkilatlarını hərbi bazalarının və təlim düşərgələrinin olduğu göstərilir. Azərbaycan xüsusi xidmət orqanlarının əldə etdikləri məlumatlara görə Laçında Samoyanın rəhbərliyi altında PKK təşkilatı, Kəlbəcərdə Beyrut vətəndaşı erməni mənşəli Ter-Qriqoryanın rəhbərliyi altında "Qayıdan qəhrəmanlar" adlı terror təşkilatı və başqa terror təşkilatları fəaliyyət göstərirlər.

Yalnız 1988-ci ildən 1995-ci ilə qədər Azərbaycanda erməni terrorçuları tərəfindən 30-dan artıq terror aktı həyata keçirmişdir ki, bununda nəticəsində minlərlə günahsız insan qətilə yetirilmişdir.

Bütün bu faktlar Ermənistanın terroru dövlət səviyyəsində dəstəkləyən terrorçu bir dövlət olduğunu sübut edir.